

Vi tør prioritere!

Taler

Rasmus Hansson

Dato

8 mai 2015

Sted

Stavanger

Omstendigheter

Miljøpartiet De Grønnes landsmøte

- 1 Kjære alle sammen! Delegater, gjester, tilhørere, presse!

Velkommen til Miljøpartiet De Grønnes landsmøte 2015.

- 5 Kjære Landsmøte! For få år siden var De Grønne et promilleparti. I 2013 kom vi inn på Stortinget med 2,8 %. I april var snittet vårt snaut 4 %. Hvis det blir valgresultatet i 2017 er vi inne på Stortinget med 7 representanter og på vippen. Da bestemmer vi om statsministeren skal hete Solberg eller Støre, og hvilke miljøpolitiske gjennomslag vi vil ha for å samarbeide.

10

Vi er nest størst blant studenter og 3. størst blant folk under 30. I Oslo har vi vært fjerde størst og på vippen i flere målinger og vi har sterke tall i Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og andre byer. Siden forrige kommunevalg har vi tredoblet antall medlemmer. Takket være massevis av modige folk over hele landet stiller vi 237 lister i kommuner og fylker over hele landet. En 4-dobling fra forrige lokalvalg!

15

Meningsmålinger er bare målinger. Men en ting er sikkert: Til sammen er disse tallene en kompassnål som bekrefter for alle i De Grønne: Vi er på riktig kurs.

20

Fortsett den veien!

25

Miljøpartiet De Grønne tilfører norsk politikk en ny og klar stemme. Vi tar konsekvensen av det alle vet. Vi tør prioritere. Også for oss har skole, forskning, innvandring og flyktninger stor betydning. Men når alle sier at framtidens klima og jordas livsmiljø er våre mest grunnleggende utfordringer, da svarer Miljøpartiet De Grønne at vel, så får det være høyere prioritert enn annen politikk. Når alle sier vi må gjennomføre det Grønne Skiftet, da sier vi at vel, så

får vi sette ressursene inn på det. Når alle sier det haster, så sier vi: Sett i gang!

30

Norge har ansvarlige partier som vil det beste for landet. Men det er noe som ikke henger sammen. Vi deltar i en global utvikling som ikke kan fortsette. Norge er de siste 50 år ansvarlig for utslipp av 14 000 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, når vi inkluderer olje- og gasseksporten. Det tilsvarer 280 ganger
35 årlige utslipp fra fastlandet. Gjennomsnittsnordmannen bærer et meget tungt klimaansvar. Men stortingsflertallet vil produsere olje i 50 år til. Når vi vet konsekvensene det vil ha på klodens klima, er det direkte uansvarlig politikk.

Kamerater! Det er hundre år siden arbeiderbevegelse, kvinnebevegelse, og
40 nytenkende folk fra hele samfunnet skapte en ny norsk framtid. De hadde en visjon om et rettferdig velferdssamfunn. Den visjonen var en ren utopi. Noe sånt hadde aldri vært mulig. Men etter hvert skjønnte flere at utopien var riktig. Stadig flere politiske optimister arbeidet for å gjøre den til virkelighet. De visste at utopien var forankret i en framtid som måtte komme. Og derfor kom den.

45

Miljøpartiet De Grønne har en like stor visjon. Den er like utopisk, men den er det nødvendige svaret på framtiden vi vet ligger foran oss.

Til nå har menneskelig utvikling vært basert på at alt og alle alltid kan
50 ekspandere mer. Vi gjør det fortsatt, men vi vet at det ikke kan fortsette. Ressursene på jorda er ikke uendelige. Miljøpartiet De Grønne vil ta konsekvensen av det.

Vi må ta inn over oss hva bærekraft faktisk betyr. Vi blir nødt til å forholde oss
55 til hva økologisk balanse faktisk er. Vi må begynne å ta begreper som kretsløpsøkonomi på alvor. Og det er ting vi blir pukka nødt til å gjøre annerledes. Visjonen om et bærekraftig samfunn er ikke lenger sære grønne svermerier. Det er knastørr nøkternhet og steinhard realisme.

Og så er poenget: Dette er ikke en dommedagsprofeti. De Grønne synes ikke at
60 nordmennene skal drukne seg i selvbebreidelse. Vi vil ikke tilbake til det forferdelige 1980-tallet. Vi drømmer ikke om at alt skal bli mørkt og dyrt med bare kjedelige programmer på TV. Tvert imot: Vi vil få Norge til å forstå at dette er vår tids store mulighet!

65

Kjære landsmøte. Nå flater oljeinntektene ut. 15 000 mennesker har mistet

70 jobben i oljesektoren. Det er mye olje og gass på verdensmarkedet. Fornybar energi begynner å konkurrere med fossil energi. Miljøpolitiske tiltak begrenser litt etter litt oljebransjens handlingsrom. Investorer begynner å tvile på å sette pengene i olje.

75 Få steder merkes dette bedre enn her i oljebyen Stavanger. Og vi skal ikke bagatellisere det. Det er ille for folk å miste arbeidet. Det er ille for kommuner å miste inntekter. Og dette kommer ikke til å holde opp. Det store spørsmålet er hva vi gjør?

80 Erna Solberg og Jonas Gahr Støre har svaret klart: Hold liv i oljevirkksomheten! Snakk den opp som evighetens næring!

En oljeøkonomi som kjølner og de etablerte partienes stadig større spagat mellom fossil lojalitet og grønn erkjennelse gjør at Norge står ved en korsvei.

85 Vi har stått ved slike korsveier før. Da oljeeventyret startet i 1971 vedtok Stortinget 10 hovedprinsipper for norsk oljevirkksomhet, kalt de ti oljebud.

Hovedinnholdet var

90 Oljen skal komme hele samfunnet til gode. Nasjonal styring og kontroll. Uavhengighet av oljeimport. Det må utvikles ny næringsvirksomhet. Ta hensyn til annen næringsvirksomhet og miljø. Ikke brenn gass. Oljen ilandføres i Norge. Staten engasjerer seg på alle plan. Det opprettes et statlig oljeselskap. Særlige hensyn nord for 62. breddegrad. Norske oljevirkksomhet påvirker utenrikspolitikken.

95 Det Stortinget gjorde i 1971 var en knallsuksess, og viser at en aktiv næringspolitikk gir resultater. Man holdt seg til prinsippene, satte i gang dyktige folk og etablerte institusjoner og strukturer.

100 Også et Grønt Skifte forutsetter at vi legger aktivt til rette for det. Vi snakker om et stort samfunnsprosjekt som må diskuteres, planlegges og iverksettes. Det vil bety en minst like stor endring i norsk næringsliv og økonomi som oljens inntog. Da er det avgjørende at vi engasjerer og mobiliserer kompetansen og skaperkraften i det norske samfunnet.

Kjære venner, Miljøpartiet De Grønne lanserer her og nå ti prinsipper for det grønne skiftet i norsk næringsliv:

- 110 - Økosystemenes tålegrense er rammen
- Oljeindustrien fases planmessig ut over en 20-årsperiode
- Næringer der Norge har fortrinn skal prioriteres
- Norsk natur og arter må kartlegges som basis for biobasert næringsliv
- Midler flyttes fra forskning på oljevirkksomhet til forskning på fornybart
- 115 næringsliv
- Gründere og entreprenørskap prioriteres
- Staten må sikre at kapital reinvesteres i nye arbeidsplasser
- Et statlig selskap etableres for storskala utvikling av ny fornybar energi
- Økt produktivitet tas ut i kortere arbeidstid framfor økt forbruk
- 120 - Konkurransesevnen styrkes gjennom mindre bruk av oljepenger

Kjære Landsmøte! Det haster å utvikle de grønne jobbene oljesektorens ansatte skal over i. Vi kan ikke sitte i baksetet og være nærings- og teknologinøytrale, men må prioritere de næringene og teknologiene som gir størst muligheter for

125 ny næringsvirksomhet.

En opplagt mulighet er havvind. Havvind er Norges største ubrukke energiressurs. Norsk marin- og oljekompetanse er et sterkt utgangspunkt for å utvikle havvind. I dag består norsk fornybarsatsing av å subsidiere vindmøller i

130 vår vakreste natur, og å bygge ut bekker som knapt gir teknologiutvikling og arbeidsplasser. Havvind er avskrevet som for dyrt. Men det varer bare til noen satser, og begynner å få ned prisen.

Mulighetene er innlysende. Havvind kan bli en ny industri. Danmark fikk det

135 til med land-vind. Tyskland med sol og vind. Vi med olje. Ressursen, teknologien, kablene, markedet, behovet for jobber, til og med pengene... alt finnes.

Kjære landsmøte: I dag lanserer Miljøpartiet De Grønne et forslag om å etablere

140 en større demonstrasjonspark for flytende havvind i Norge. I tillegg foreslår vi å få på plass økonomiske rammebetingelser som kan utløse en omfattende utbygging av havvind her til lands.

Vi har besøk av Reinhard Bütikofer, mangeårig leder for de tyske Grünen, nå

leder for den store grønne gruppa i EU-parlamentet. Han vet hvordan et offensivt støtteregeime bidrar til ny næringsutvikling. Det er nettopp det som tyskerne har gjort med sitt «Energiewende», opprinnelig De Grønnes idé. På femten år har de gått fra 0 til 30 prosent fornybar energi, og tyske subsidier har vært helt avgjørende for å gjøre solenergi konkurransedyktig.

Utvikling og eksport av havvind er både bra for verdens klima, men også en stor mulighet for norsk næringsliv.

Men, kjære landsmøte, vi må faktisk bestemme oss for å gjøre det: Det Grønne Skiftet kommer ikke rekende på ei fjøl mens vi er opptatt med å holde liv i olje- og gassvirksomheten. Det blir verken gratis eller risikofritt. Det vil koste penger, risiko, omstilling, konflikt og politisk kapital.

Mange spør: Hvordan betale for grønn omstilling uten oljeinntekter!? Men spørsmålet forutsetter dobbelt hukommelsestap: For det første: Oljealderen slutter uansett. Vi må utvikle en oljefri økonomi uansett. Det koster hva det koster. For det andre: Det blir mye dyrere å satse på oljeboring i Barentshavet, i stedet for å investere i grønne arbeidsplasser NÅ.

Det spesielle med NÅ er: NÅ er det er billigst, NÅ vi har handingsrom, NÅ vi har kompetanse, kapasitet, penger. Det er bare å sette i gang!

I 1734 skrev salmedikteren Brorson «gikk alle konger frem på rad i all sin makt og velde, de maktet ei det minste blad at sette på en nelde». En nelde er en nesle. Skaperverket -- naturen -- overgår alt mennesker er i stand til. Bare å bygge noe så banalt som et nesleblad er langt utenfor vår kompetanse. Det betyr at artene og økosystemene i naturen er jordas suverent største samling av avanserte konstruksjoner, produkter, stoffer, molekyler, energiløsninger, informasjonslagre og -formidling osv. Norge har mye natur og Europas største havområder med artsrike økosystemer i god stand. Dette er vår største mulighet for ny, grønn næringsutvikling.

Men da må vi ha kunnskap om norsk natur og arter på et helt annet nivå enn i dag. Vi trenger et stort program for kunnskapsoppbygging og kartlegging av norsk natur, i tre deler: Oppbygging av arts- og økosystemkunnskap ved norske forskningsinstitusjoner, et kartleggingsprogram for norsk natur og økosystemer og et program for bioprospektering, dvs undersøkelse av arters potensial for

185 bruk i næringsvirksomhet. Norsk naturforskning er uvant med kartlegging i denne skalaen. I oljesektoren er dette hverdag. Der brukes milliarder årlig på detaljkartlegging av havbunn i mange kilometers dyp. Nå må den norske biokartleggingen løftes opp i denne budsjett-skalaen.

190 Kjære landsmøte: Natur kan ikke bare regnes i penger. Naturen har egenverdi. Derfor har vi naturvernlovgivning, for å sikre at hensynet til naturens tåleevne legges til grunn for hva som tillates av økonomisk aktivitet.

195 Regjeringens jobb er å forsvare naturen til gode for fellesskapet. I stedet har vi en regjering som virker blind for naturens egne kvaliteter.

Vi har en regjering som sier:

- Ja til snøskuterfrislipp
200 - Ja til gruvedumping i Førdefjorden

- Ja til kraftlinje gjennom Sør-dalen naturreservat
- Ja til E 16 gjennom Ramsar-område i Tyrifjorden
- Ja til Ikea på Vestbys beste matjord
205 - Ja til alpinanlegg i bymarka i Trondheim
- Ja til svekket miljøforvaltning i Barentshavet
- Ja til blyhagl
- Ja til å svekke miljøverninteresser i planprosesser

210 For å nevne noe. Jeg kommer ikke på én eneste sak hvor miljøministeren har tatt en fight for norsk natur, mot utbyggingsinteressene. Ikke én eneste!

Kjære landsmøte: Det betyr at kampen nå fortsetter i kommunene. Det er dere som må stå opp for hensynet til naturen. De Grønne vil kjempe med nebb og
215 klør mot nye skuterløyper.

Kjære landsmøte. Norsk natur har også stor bruksverdi. Norske fiskerier produserer verdens fineste mat. Vi mangler absolutt ikke mat i Norge, bare vi husker fisken. Det er ironisk at den historisk sett kortlivede norsk
220 oljevirksomheten har vært basert på tøffe prinsipper om eierskap og ilandføring i Norge, mens akkurat de samme prinsippene undergraves i fiskeriene som kyst-Norge har levd av i 1000 år og skal leve av i 1000 år til. Fiskerier og havbruk er

225 viktige plattformer for framtidens nye bionæringer. Forutsetningen er at felleskapet eier fisken i havet og at ressursene leveres på kysten.

Måten vi behandler dyr på sier mye om oss selv. Ei ku trives i en grønn eng. Tusenvis av Ross Rowhan-kyllinger har det ikke like bra i digre haller. Kyllingproduksjonen er i stor grad omsetning av importert fôr gjennom
230 importerte dyr som vokser så ekstremt at de ikke tåler å bli voksne. Miljøpartiet De Grønne jobber for dyrevelferd, mot produksjon basert på dyr som ikke tåler å leve et naturlig biologisk liv.

Statens forslag til landbruksoppgjøret kom denne uka. Regjeringens
235 stordriftskjør er en merkelig ideologisk øvelse som er blind for de naturlige forutsetningene for norsk landbruk. Vi vil snu opp-ned på dette. De Grønne vil samarbeide om et landbruksoppgjør som gir rom for et grønnere landbruk.

240 Kjære landsmøte: I dag er det 607 dager siden vi ble valgt inn på Stortinget.

Foreløpig har vi lite direkte makt. Men definisjonsmakt har vi allerede. På årets ferske klimabarometer har «klima» klatret tilbake til toppen av prioriteringslista for norske velgere, etter å ha ligget nede på lista i flere år. Klima er på topp hos Arbeiderpartiets velgere! På tredje plass hos Høyres! På topp hos KrFs, Venstres,
245 SVs og hos... ja nå er dere nok spente... Miljøpartiet De Grønnes velgere! Dette, mine damer og herrer, tar vi skamløst, uten å blunke, en stor del av æren for. Ja da, flere andre partier har god klimapolitikk. Men hoppet kom nå, da vi kom.

Vi snakker mye om klima og olje. Det er fordi klima og olje betyr mye for all
250 norsk økonomi og næringsliv. Endrer vi klima- og energipolitikk så endrer vi forutsetningene for veldig mye annet, ikke minst for framtidens næringsliv.

En avis skrev allerede for et år siden at vi må passe oss for at andre partier rapper klærne våre -- altså politikken vår. Og det gjør de. Men det skal vi ikke passe oss
255 for. Det er hele vitsen. Jo mer de rapper, desto bedre. For klima, miljø og grønt skifte. Og for Miljøpartiet De Grønne.

Våre mål og forslag påvirker både partier, media og offentlig debatt. SV og Venstre svarer åpent på De Grønnes utfordring. Ære være dem for det. KrF får
260 stadig mer lyst til å være grønne enn blå. Senterpartiet får stadig mer lyst til å være grønne enn røde. Arbeiderpartiet slipper stadig ut grønne prøveballonger.

265 De forsvinner i det blå. Og sprekker. Men de viser at AP grubler på et grønnere liv. Og Høyre snakker om grønt skifte, bevilger teknologipenger og ber EU tvinge oss til tøffere klimamål enn Høyre vil vedta selv.

Da De Grønne kom inn på Stortinget, spurte Dagsrevyen meg om én sak vi skulle få gjennom i denne perioden. Svaret mitt var «Klimalov»!
Utgangspunktet var at kun tre partier var offisielt tilhenger av klimalov.
270 Gjennom godt samarbeid og mye arbeid klarte vi å snu Stortingsflertallet: Nå få vi en klimalov. Det har WWF, KrF og andre mye av æren for, men det skjedde med De Grønne.

Snart skal regjeringen legge fram en plan for et bærekraftig Svalbard, etter
275 forslag fra oss. Stortinget kommer til å vedta å trekke Oljefondet ut av kull, på en eller annen måte. Det var De Grønnes aller første forslag på Stortinget. Vi har foreslått å bruke 1 % av oljefondet til klimabistand og å stanse 23. konsesjonsrunde. Det ble stemt nord og ned, men debatten er i gang og vil få politiske resultater.

280 Snart stemmer vi, alene tror jeg, mot åpning av Johan Sverdrup-feltet. Denne klimabomben vil de andre partiene få stadig større problemer med å forsvare, og den vil gi grunnlag for større motstand mot nye felt. Når vi kommer inn på Stortinget med flere representanter i 2017, har vi allerede godt grunnlag for å
285 gjennomføre politikk.

Kjære landsmøte! Dette er det største landsmøtet De Grønne i Norge har hatt. Nå starter valgkampen. Vi har visjoner. Vi har ambisjoner. La oss bruke landsmøtet som et politisk verksted for å utvikle god grønn politikk.

290

Kilde

www.mdg.no

Emner

Klima, Landsmøtetale, Miljø, Miljøpartiet De Grønne

295

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-tor-prioritere>

300